

Skogsmulles idéer är tidlösa men hur man ser ut och hur man pratar är det inte. Därför har Skogsmulle fått en lite uppfräschad look, för att tilltala barn idag, och imorgon.

BÄLLSTEN 2020

NYSATSNING på Skogsmulle

Skogsmulle har varit barnens vän i naturen sedan femtiotalet. Hans idéer är tidlösa men för att göra själva figuren relevant och intressant även för dagens, och framtidens, barn behövde han ett utseendemässigt ansiktslyft. Sagt och gjort. Här är han – nya Skogsmulle.

AV: Cajsa Rännar

I början av femtiotalet blomstrade det som då hette Skid- och Friluftsförbundet. Skidskolor, skridskoskolor, parklek och fjällresor samlade massor av unga och gamla i verksamheten. Men så drog några blidvintrar in över södra delarna av landet och man insåg att verksamheten behövde kompletteras. Det räckte inte med bara skidor.

Gösta Frohm, som vid den här tiden var så kallad Friluftsdirektör på Friluftsförbundets kansli, tog efter påstötningar från barnledarna fram en idé om en friluftsskola för barn som kretsade kring trollet Mulle. Men organisationens styrelse tände inte alls på idén.

"Sänt larv!" fick han höra. "Du skall planlägga skidutbildningen, inte troll!"

Men Gösta Frohm var inte en man som gav upp sina idéer. Han fortsatte skissa på sin friluftsskola för barn och i augusti 1956 bjöd han in i de dåvarande distriktsförbunden till en utbildningskurs på Friluftsförbundets anläggning på Lida, söder om Stockholm. Senare det året fick trollet namnet Skogsmulle och grunden till flera decenniers naturupptäckande var lagd.

Gösta Frohm hade redan från början idéer om att Skogsmulle kunde vara en del av den framväxande barnomsorgen i Sverige och förde därför under 60-talet diskussioner med socialstyrelsen. Direktörerna där ställde sig dock kallsinniga till Skogsmulle så länge friluftsskolan kretsade kring ett troll. Man skulle inte

lura barn att troll fanns, dessutom kunde barnen bli rädda, påstod man. Gösta Frohm blev arg som ett bi över trångsyntheten, men rättade sig. Sedan början av 70-talet fick Skogsmulle därför inte längre kallas för ett troll, allt för att blidka socialstyrelsen och de pedagogiskt ansvariga inom barnomsorgen.

Jill Westermark var inte med redan 1957, men hon har ändå hunnit med att under flera decennier vara en stor del av Skogsmulles utveckling, först tillsammans med Gösta Frohm, och efter hans död som ordförande i Skogsmullestiftelsen, som har som uppdrag att ta tillvara Gösta Frohms idéarv. Hon beskriver Skogsmulles centrala värden som nyfikenhet, magi och förundran.

– Vi behöver förundras, både barn och vuxna. Med Skogsmulle kan man bolla frågor och upptäcker i naturen. Han kan inte allt, men förundras och utforskar tillsammans med barnen, och oss vuxna.

Ett föränderligt utseende

Skogsmulle har sett ut på olika sätt genom åren, men hans gröna kläder, näverhatt med röd fjäder och fräknarna på näsan har alltid varit med. Friluftsförbundet har sedan ett flertal år identifierat behovet att ge Skogsmulle ett ansiktslyft och göra både ➔

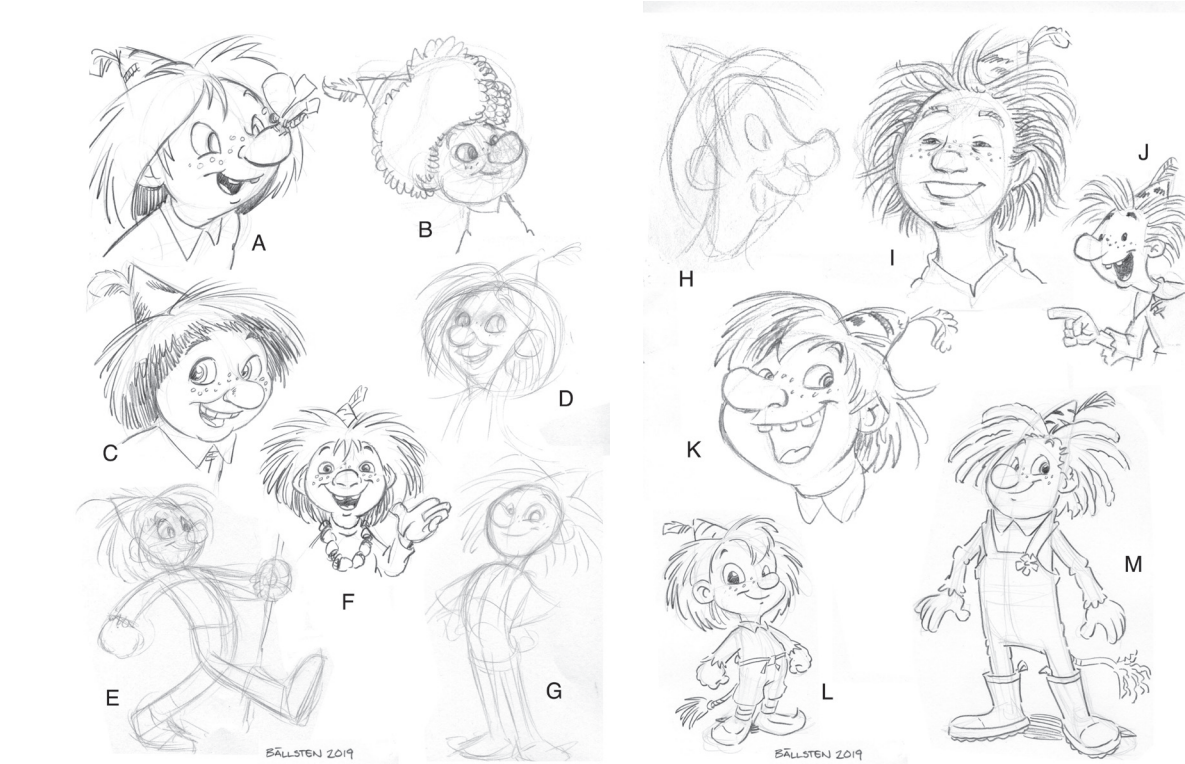
»De värden Skogsmulle står för är tidlösa. Men hur man ser ut och hur man pratar är inte lika tidlöst. Skogsmulle behövde helt enkelt välkomnas in i 2020 med ett lite nytt utseende och ett lite nytt språk.«

Nya Skogsmulle ...

- andas sundhet och glädje • har stora ögon som lockar fram ömhet, värme och tillgivenhet
- har proportioner som gör att man tilltalar av figuren • har liknande färgställning som hos ursprungliga Skogsmulle
- interagerar med djuren och ser snäll, klok och nyfiken ut • befinner sig i en naturtrogen, svensk skogsmiljö
- är en tydlig sagofigur som tilltalar dagens barn och ger en fin sagokänsla

Tecknaren Lars Bällsten har skissat sig igenom många varianter innan han hittade det uttryck som blev den nya Skogsmulle. Här är några av dem.

»Det finns dokumenterat att Gösta har sagt att ingen vet hur Skogsmulle ser ut i framtiden, men att det inte är det viktigaste – det viktiga är att barnen lär sig vistas ute i naturen.»

honom och hans berättelser relevanta för kommande generationer barn.

– De värden Skogsmulle står för är tidlösa, säger Lisa Larsson, verksamhetschef på Friluftsrådet.

– Men hur man ser ut och hur man pratar är inte lika tidlöst. Skogsmulle behövde helt enkelt välkomnas in i 2020 med ett lite nytt utseende och ett lite nytt språk.

Under många år har böckerna med Gösta Frohms sagor om Skogsmulle och hans vänner inte gått att få tag på, varken i handeln eller på bibliotek.

– Det här är en sagoskatt vi ska vara rädda om och som vi med den här nysatsningen vill tillgängliggöra för dagens barn, säger Lisa Larsson.

Att uppdatera en så välkänd och för många djupt älskad figur som Skogsmulle är ett delikat uppdrag. Friluftsrådet gav det uppdraget till förlaget Egmont som i sitt arbete noga studerat allt som finns om hur Skogsmulle kom till, hur han sett ut och låtit genom tiderna och framför allt, vad barn idag tilltalas av. Katarina Oldenburg är projektledare på Egmont och en av dem som jobbar i projektet.

– Vi är stolta och glada att vi får medverka till att Skogsmulle och hans viktiga budskap får ett nytt liv. Det är av yttersta vikt att moderniseringen sker med hänsyn till den andemening som Gösta Frohm har gett

uttryck för i sina böcker, men vi vet att Gösta hade en visionär tanke om hur Skogsmulle skulle utvecklas. Det finns dokumenterat att Gösta har sagt att ingen vet hur Skogsmulle ser ut i framtiden, men att det inte är det viktigaste – det viktiga är att barnen lär sig vistas ute i naturen, säger hon.

Barnens vän

Som ett led i utvecklingsprocessen kring Skogsmulle har Emelie Thorngren pratat med, stämt av och intervjuat många av Friluftsrådet mest engagerade barnledare. Hon har också träffat mängder av barn på förskolor som har fått träffa Skogsmulle i skogen och sedan titta på teckningar av och prata om Skogsmulle. Och de har inga svårigheter att koppla figuren de just mött i skogen till den de sedan ser på bild.

– För barnen är det här ingen stor fråga. När vi visar dem bilder på det vi vuxna tycker är ”nya” Skogsmulle säger de bara ”Ja, vadå? Så ser han ju ut. Det var ju honom vi träffade i skogen nyss!” De ser ingen större skillnad, eller tycker kanske inte att det spelar så stor roll. Och det är viktigt att de känner igen honom. Skogsmulle är barnens vän i naturen.

Även Katarina Oldenburg betonar att barnen är de som varit viktigast i arbetet.

– Syftet är att Skogsmulle ska möta och prata med ➔

Gösta Frohm skapade, tack vare en rejäl portion envishet, Skogsmulle. Många var skeptiska till en början, men Gösta gav sig inte. Här sjunger han den ikoniska Skogsmullevisan.

Om Skogsmulle

Idén till Skogsmulle kom till i skogarna kring Lida, i Botkyrka kommun söder om Stockholm, där skaparen Gösta Frohm arbetade under en tid, men vi vet också att inspiration kom från många håll i landet. Skogsmulle har tre vänner, Laxe, Fjällfina och Nova. Laxe lever i vattnet, Fjällfina på fjället och Nova i rymden. Alla fyra har ett stort engagemang i natur- och miljöfrågor.

Skogsmulle föddes enligt berättelsen i naturen och fick sina kläder med hjälp från djuren. Du känner igen honom på hans vita näverhatt och den lingonfärgade röda orrfjädern.

Friluftsrådet Skogsmulle ger barnen en känsla för naturen och allt som lever i den. När barn lär sig att vara varsamma i det lilla perspektivet grundläggs en förståelse för vår inverkan på natur och miljö.

Skogsmulleverksamheten riktar sig till barn som är 4-6-år gamla, men liknande verksamhet finns i Friluftsrådet för både äldre och yngre barn.

Skogsmulles motto är: Var rädd om naturen.

ännu fler barn, och därmed sprida en positiv känsla för natur och miljö i ytterligare årtionden.

Egmont har valt Lars Bällsten, som man har jobbat tillsammans med i otaliga projekt under många år, som illustratör.

– Vi kände att han är mycket väl lämpad för uppdraget att skapa en karaktär som tilltalar dagens barn. Han har ett öga för detaljer och en förmåga att ge figurerna liv och dynamik, säger Katarina Oldenburg.

Lars själv hade ingen nära koppling till Skogsmulle då han påbörjade arbetet.

– Jag hängde med min bästa kompis på Skogsmulleträff en gång när jag var kanske åtta år gammal. Kompisens morsa agerade Skogsmulle. Det är nog så nära jag kommit.

Att Friluftsrådet får en figur man tycker om och är nöjd med har varit viktigt för Lars i arbetet, men också att man ska känna igen Skogsmulle direkt.

– Jag har tecknat serier för barn i halva mitt liv och min version kanske är lite mer "cartoony" än tidigare varianter, men Skogsmulles utseende – rufsigt hår, gröna kläder, näverhatt osv – är ju så väl etablerat och inget jag ändrat alltför mycket på.

Att han ska kännas pigg, klok och nyfiken är målet. Förhoppningsvis uppfattas han så av andra.

När Jill Westermarck, som levtt halva sitt liv nära Skogsmulle, fick se skisserna på Skogsmulles nya utseende blev hon glad.

– Det här känns helt rätt. Det är tydligt att man läst och lyssnat och verkligen tagit till sig Gösta Frohms tankar och idéer kring Skogsmulle. Det här är en figur som har barnasinnets kvar och kan möta barnen på barnens nivå. Det är tydligt att det är skickliga människor som gjort detta.

Jill Westermarck betonar att det i Skogsmulles värld ska finnas en spänning mellan fantasi och verklighet. Och att det kommer med visst ansvar att vara den som ikläder sig rollen som Skogsmulle.

– Den som sätter på sig Skogsmullekläderna och möter barnen ska bidra till att skapa nyfikenhet och förundran för naturen. I Skogsmulle lär vi inte ut – vi lär in, tillsammans. Skogsmulle är kommunikation, med barn på barns nivå. Och när man ser den här figuren

BÄLLSTEN
2020

»Vi behöver förundras, både barn och vuxna. Med Skogsmulle kan man bolla frågor och upptäckter i naturen. Han kan inte allt, men förundras och utforskar tillsammans med barnen, och oss vuxna.«

ser man att han kan det där med att möta barn med lekfullhet, magi och nyfikenhet. De här känns väldigt bra.

Att försöka göra något nytt och intressant av en redan etablerad figur är det tecknaren Lars Bällsten tycker har varit både roligast och svårast i arbetet med Skogsmulle.

– Han pratar mest med barnen men såklart ska alla tycka om honom! Att visa naturen omsorg och hänsyn har väl aldrig varit viktigare än i dag.

Nya böcker

Att berättelserna om Skogsmulle åter görs tillgängliga för allmänheten var en viktig del när arbetet med nysatsningen på Skogsmulle inleddes. Till hösten kommer den tecknade boken "Skogsmulle och den röda fjädern" som är berättelsen om hur Skogsmulle föddes, en berättelse som berättats om och om igen av tusentals Skogsmulleledare genom åren. Att den nu kommer att finnas i en fint illustrerad bok ser Jill Westermarck fram emot.

– Jag har redan fått läsa den och det är jättefint hur man lyckats fånga andemeningen men i ett språk som känns aktuellt för barn idag. Jag vill inte kalla det här för en saga, för då säger vi till barnen att det är påhittat. Jag vill bevara magin och spänningen och säger att det är en berättelse, en berättelse man måste göra till sin egen när man återger den. Och den här boken kommer att göra det möjligt på ett jättefint sätt.

På höstens bok- och biblioteksmässa i Göteborg kommer, om mässan genomförs som planerat, "Skogsmulle och den röda fjädern" och det verksamhetsmaterial som hör till, att lanseras stort tillsammans med Egmont. – Men det är bara början, säger Lisa Larsson. Skogsmulle har ju också fyra vänner. Även deras äventyr, med början med Laxe som lever i vattnet, kommer att få egna böcker och uppdaterade berättelser. Allt för att så många barn som möjligt ska få chans att upptäcka och uppleva naturen tillsammans med Skogsmulle och hans vänner. ✱

UPPLEV SOMMAREN I LAPPLAND

Hos oss finns något för alla, från familjeaktiviteter till storslagna vandringar. I Björkliden Fjällby är äventyret aldrig långt borta.

www.bjorkliden.com

LaplandResorts

